

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
3 juli 2023 (mondelinge uitspraak 29 juni 2023)

Zitting: 29 juni 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van ..., aanwezig via een beeld- en geluidsverbinding.

Klachtnummer: KC 2023 - 040

1. De klacht

Klaagster heeft de volgende klachten:

1. Zij is het niet eens met de medicatie
2. Zij is het niet eens met de opname in de accommodatie
3. Zij is het niet eens met de beperking van de bewegingsvrijheid
4. Zij is het niet eens met het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat klaagster iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 20 juni 2023 heeft de commissie de klacht en een toelichting in briefvorm op de klacht van klaagster ontvangen.
- Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 22 juni 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klaagster in kennis gesteld.
- Klaagster heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 22 juni 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 29 juni 2023.
- De hoorzitting heeft op 29 juni 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op dezelfde datum aan klaagster, aangeklaagde en de pvp meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klaagster heeft bij haar klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van het toedienen van de medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De waarnemend geneesheer- directeur heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van de medicatie niet op te schorten tot het moment van zitting.

De beslissing is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op Zij is in het verleden meermaals opgenomen geweest en zij is langdurend in zorg geweest in Klaagster is eerder initieel opgenomen met een crisismaatregel vanwege een psychotisch beeld bij schizofrenie. In de thuissituatie bleek er sprake van ernstig nadeel in de vorm van maatschappelijke teloorgang. Klaagster is met een zorgmachtiging vanaf 22 december 2022 opgenomen op de ouderenafdeling in

Op 7 juni 2023 heeft de rechtbank Midden-Nederland, locatie Lelystad, een zorgmachtiging verleend tot en met 7 juni 2024, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het opnemen in een accommodatie, het toedienen van medicatie, het beperken van de bewegingsvrijheid en het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat klaagster iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen, zijn toegewezen. Er is een KMU ontvangen.

Op 7 juni 2023 heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en op 7 juni 2023 is de voorgenomen beslissing met haar besproken.

Op 7 juni 2023 wordt de beslissingsbrief aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging en wordt klaagster namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 7 juni 2023 dat verplichte zorg zal worden gegeven. De zorgverantwoordelijke stelt dat er sprake is van een paranoïde psychotisch beeld bij schizofrenie. Er was voorafgaand aan de opname sprake van maatschappelijke teloorgang. Daarnaast roept klaagster agressie over haarzelf af doordat zij vanuit achterdocht mensen in haar omgeving beschuldigt met zaken als verkrachtingen en berovingen. Ook is klaagster agressief geweest door met een stoel tegen een raam aan te slaan. Het niet medicamenteus behandelen van het beeld zal leiden tot een uitzichtloos verblijf in de kliniek.

Klaagster is nog steeds in een ernstig grensoverschrijdende strijd verwickeld met allerlei instanties. Zonder behandeling is een leven buiten de kliniek niet mogelijk, zonder dat zij agressie over zichzelf afroept en zou zijn ernstig teloor gaan. In de kliniek gelooft zij de identiteiten van vele medepatiënten en medewerkers niet en ziet hen aan voor anderen die een rol zouden spelen in haar problemen. Klaagster maakt gebruik van de computer op de afdeling. Op deze computer verstuurt zij honderden dreigende e-mails naar de politie. De politie heeft aangegeven dat dit zo niet langer kan. Klaagster wordt hier zo onrustig van wat maakt dat waanideeën op de voorgrond komen te staan.

De zorgverantwoordelijke vindt dat klaagster op dit moment niet in staat is tot een redelijke waardering van haar belangen ten aanzien van de verplichte zorg die zij zal krijgen. Klaagster heeft geen inzicht in haar psychotisch toestandsbeeld en stemt niet in met behandeling. De zorgverantwoordelijke vindt dat klaagsters voorkeuren voor verplichte zorg niet kunnen worden gevolgd. Door het volgen van klaagsters voorkeuren ontstaat wel een groot risico op ernstig nadeel. Zonder behandeling gaat klaagster ernstig teloor en roept zij agressie over zich af.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter hoorzitting een toelichting op haar klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat antwoordt zij dat het niet zo goed gaat gezien de omstandigheden. Zij vertelt dat zij medicatie heeft gekregen. Door de medicatie heeft zij last van bewegingsdrang en verhoogde enzymen in de lever. Klaagster heeft in het verleden ook medicatie gehad en een heleboel verschillende soorten antipsychotica. Zij vindt dat zij geen kans krijgt om alles te vertellen wat zij wil vertellen.

Gevraagd naar de opname antwoordt klaagster dat er een alternatief is, want zij heeft een seniorenwoning. Zij zegt dat zij zich wel realiseert dat de periode in de kliniek langer gaat duren.

Gevraagd wat er onderzocht moet worden antwoordt klaagster dat het gaat om haar archief. Het archief van B. van vijf jaar geleden moet boven tafel komen, omdat het nu exact dezelfde situatie is. Het archief zal alles aantonen over ..., de valse berichten die het OM heeft gemaakt en wie de echte mw. W. is. Op de vraag of klaagster inzage heeft gevraagd in haar dossier antwoordt zij dat zij dat heeft geprobeerd, maar dat er veel niet aanwezig is en dat de brieven met betrekking tot de directie er ook niet zijn. Het archief van ... van 1995 is ook zoek.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij haar telefoon weer terug heeft. Zij kan hiermee geen e-mails versturen en ook niet bellen, alleen een beetje internetten. De telefoon is geblokkeerd en er is sprake van sabotage. Haar papieren zijn ingenomen en haar wachtwoorden zijn weg, zodat zij niets kan.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd, antwoordt zij dat zij nu meer gehoord is, behalve door aangeklaagde en dat er, voor zover mogelijk, meer naar haar is geluisterd. Klaagster wil dingen ontzenuwen en wil gerechtigheid. De dingen zijn niet zo simpel als zij lijken.

Op de vraag of de pvp nog iets wil toevoegen, antwoordt zij dat er bij klaagster geen sprake is van een psychische stoornis en klaagster niet ziek is. De verplichte zorg is niet doelmatig. Klaagster heeft korte tijd geleden ook een hoorzitting bij de klachtencommissie gehad om haar zegje te doen, maar zij werd toen niet voldoende gehoord, heeft zij na die zitting aan de pvp gemeld. De pvp zegt dat de situatie nu niet op lange termijn houdbaar is. Klaagster voelt zich alleen maar slechter.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde een korte toelichting gegeven. Deze wordt hieronder samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klaagster een hele lange periode met meerdere opnames heeft gehad. Zij is bekend met een paranoïde schizofrenie en een uitgebreid waansysteem. Daarnaast zijn er somatische klachten. Klaagster heeft diverse medicatie gehad, waarbij steeds weer sprake was van verergering van de klachten. In het verleden veroorzaakte klaagster veel overlast door naar allerlei instanties te bellen.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat in eerste instantie begonnen is met aripiprazol. Daarna heeft zij clozapine voorgeschreven gekregen. Klaagster is gestopt met het innemen van de clozapine vanwege de bijwerkingen. In overleg met de bijwerkingenpoli heeft klaagster nu amisulpride. De psychose is minder aanwezig, maar is niet helemaal over. Klaagster is meer in de realiteit en haar vrijheden kunnen worden uitgebreid. Aangeklaagde zegt dat zij net als klaagster graag wil dat klaagster met ontslag kan.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat de telefoon enige tijd is ingenomen geweest. Klaagster heeft de telefoon weer terug, maar die is, volgens klaagster, geblokkeerd. Dit is niet in de kliniek gedaan, daar wordt een telefoon alleen ingenomen. Aangeklaagde weet niet wat er met de telefoon is gebeurd.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en de informatie van wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank op 7 juni 2023 afgegeven zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrief van 7 juni 2023 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 7 juni 2023 blijkt dat klaagster bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

Klaagster heeft hier tegenovergesteld dat bij haar geen sprake is van een psychische stoornis, althans dat zij geen wanen heeft. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een stoornis van de geestvermogens zoals bedoeld in de Wvvgz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 7 juni 2023 een zorgmachtiging heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klaagster sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvvgz.

Verder stelt de commissie vast dat klaagster bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een zorgmachtiging niet om een second opinion heeft verzocht; althans dit is de commissie niet gebleken.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klaagster ter zitting, geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twifelen en is daarom van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat er bij klaagster sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. art.7:1 Wvvgz.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 7 juni 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Zij heeft op 7 juni 2023 overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 7 juni 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster een afschrift van de beslissing gegeven en haar op 7 juni 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie acht dat met wat op de zitting naar voren is gebracht en de informatie zoals opgenomen in de decursus voldoende aannemelijk is gemaakt dat zonder de opname, effectieve medicatie, het beperken van de bewegingsvrijheid en het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Er is naar het oordeel van de commissie, zoals aangeklaagde ook heeft gesteld, sprake van een evident psychotisch beeld met een uitgebreid waansysteem. Daarnaast roept klaagster agressie over haarzelf af doordat zij vanuit achterdocht mensen in haar omgeving beschuldigt met zaken als verkrachtingen en berovingen. Ook is klaagster agressief geweest door met een stoel tegen een raam aan te slaan. Het niet medicamenteus behandelen van het beeld zal leiden tot een uitzichtloos verblijf in de kliniek. Klaagster is nog steeds in een ernstig grensoverschrijdende strijd verwickeld met allerlei instanties. Zonder behandeling is een leven buiten de kliniek niet mogelijk, zonder dat zij agressie over zichzelf afroept en zou zij ernstig teloorgaan. In de kliniek gelooft zij de identiteiten van vele medepatiënten en medewerkers niet en ziet hen aan voor anderen die een rol zouden spelen in haar problemen.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissingen van aangeklaagde tot verplichte zorg (de gedwongen opname, het toedienen van medicatie, het beperken van de bewegingsvrijheid en het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten) voldoen aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klachten voor wat betreft de verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. drs. A.M.M. van Breugel, voorzitter,
Dhr. drs. R. Mentjox, psychiater,
Mw. drs. C.J.M.M. van de Gevel, algemeen lid

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klaagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.